

Kiesrecht en bevolkingsgroepen.

Bij de vertegenwoordigende colleges (volksraad, provinciale-, gemeente-, regentschaps- en locale raden) wordt onderscheid gemaakt tusschen drie groepen van leden, nl. een groep onderdanen-Nederlanders, een groep inheemsche onderdanen-niet-Nederlanders en een groep uitheemsche onderdanen-niet-Nederlanders. Eenzelfde groepeerings treft men aan in de corpsen der kiezers. Bij de uitoefening van het actief kiesrecht mogen de tot een bepaalde groep behorende kiezers hun stem slechts uitbrengen op kandidaten, die tot dezelfde groep behoren.

De bovenvermelde indeeling geeft aanleiding tot het stellen van verschillende vragen; in het bijzonder worden in de praktijk moeilijkheden ondervonden bij het zoeken naar het antwoord op de vraag, waar de juiste grenzen tusschen de drie groepen zijn gelegen.

In het onderstaande worden enkele vragen, welke met de indeeling verband houden, in beschouwing genomen, terwijl tevens de aandacht zal worden gevestigd op de merkwaardige consequenties, waartoe de indeeling leidt.

Ter bevordering van een juist inzicht lijkt het mij nuttig een vergelijking te trekken tusschen de hierbedoelde drie groepen van onderdanen-Nederlanders, inheemsche onderdanen-niet-Nederlanders en uitheemsche onderdanen-niet-Nederlanders eenerzijds en de meer gebruikelijke en bekende onderscheiding der wettelijke bevolkingsgroepen, de Europeanen, de Inlanders en de Vreemde Oosterlingen, welke door artikel 163 der Indische Staatsregeling naar haren inhoud wordt bepaald, anderzijds. In de praktijk loopten beide onderscheidingen grootendeels parallel, doch zij vertoonden niettemin belangrijke principieele verschillen.

Reeds dadelijk valt het op, dat de groepeerings van Europeanen, Inlanders en Vreemde Oosterlingen zich uitstrekt over een grootere categorie van personen, dan die van onderdanen-Nederlanders, inheemsche onderdanen-niet-Nederlanders en uitheemsche onderdanen-niet-Nederlanders; de toevoeging van het woord „onderdanen” geeft aan, dat laatstbedoelde onderscheiding zich beperkt tot een indeeling van Nederlandsche onderdanen.

Nederlandsche onderdanen zijn :

1. zij, die Nederlander zijn ingevolge de bepalingen van de wet op het Nederlanderschap (Ned. Staatsblad 1892 no. 268).

2. zij, die onder de werking vallen van de wet op het Nederlandsch onderdaanschap (Ned. Staatsbl. 1910 no. 55, Indisch Staatsbl. 1910 no. 296). Volgens deze wet zijn Nederlandsche onderdanen allen, die in Nederlandsch-Indië zijn

geboren uit aldaar gevestigde ouders of, indien de vader niet bekend is, uit een aldaar gevestigde moeder en verder de in Nederlandsch-Indië geboren, wier ouders niet bekend zijn. Daarenboven geeft de wet nog aan enkele andere categorieën van personen den staat van Nederlandsch onderdaan, doch dit zijn uitzonderingsgevallen, die slechts van gering practisch belang zijn en daarom hier onbesproken mogen blijven. In het algemeen kan dus worden gezegd, dat allen, die hier te lande geboren zijn, den staat van Nederlandsch onderdaan bezitten.

Thans gaan wij over tot een afzonderlijke beschouwing van ieder der drie gemelde groepen, waarbij dan in het bijzonder telkens vergeleken wordt de overeenkomstige groep van de andere onderscheiding: Europeanen, Inlanders en Vreemde Oosterlingen.

A. Onderdanen-Nederlanders.

Allereerst zij een opmerking gemaakt over de benaming van deze groep. Uit de reeds hierboven vermelde omstandigheid, dat alle Nederlanders tevens den staat van Nederlandsch onderdaan bezitten, volgt, dat deze benaming een „pain-de-luxe-brood” is en een voorbeeld van slordige wetsterminologie. Beter ware het mijns inziens geweest, indien deze groep was aangeduid met den naam „Nederlanders” zonder meer. In dat geval zou de naam juist en volledig zijn geweest, omdat tot deze groep alleen de Nederlanders behooren.

Met deze groep komt min of meer overeen de bevolkingsgroep der Europeanen. Volgens het tweede lid van art. 163 der Indische Staatsregeling zijn Europeanen:

1. alle Nederlanders;
2. alle overige uit Europa komende personen;
3. alle Japanners en verder alle niet onder 1. en 2. begrepen personen, welke in hun land aan een familierecht zijn onderworpen, dat in hoofdzaak op dezelfde beginselen als het Nederlandsche familierecht berust;
4. de in Nederlandsch-Indië geboren wettige of wettelijk erkende kinderen en verder afstammelingen van de onder 2. en 3. genoemde personen.

Het verschil tusschen de groep onderdanen-Nederlanders en die der Europeanen volgt rechtstreeks uit de aangehaalde bepaling. Zij is hierin gelegen, dat lang niet alle Europeanen Nederlanders zijn, zij het ook, dat alle Nederlanders Europeanen zijn. Op dit laatste bestaat één uitzondering, waarop hierna, onder B. bij de beschouwing van de groep inheemsche onderdanen-niet-Nederlanders nader zal worden ingegaan.

Wie Nederlanders zijn wordt aangegeven door de op 1 Juli 1893 in werking getreden wet op het Nederlandschap. Volgens deze wet kan het Nederlandschap worden verkregen door geboorte en door naturalisatie. Nederlanders door geboorte zijn:

1. het wettig, gewettigd, of door den vader erkend natuurlijk kind, waarvan de vader tijdens de geboorte den staat van Nederlander bezit;

2. het wettig kind van een Nederlander, die binnen driehonderd dagen vóór de geboorte van het kind overleed;

3. het alleen door de moeder erkend natuurlijk kind, waarvan de moeder den staat van Nederlander bezit.

Behalve de bovenstaande kent de wet nog enkele gevallen, waarin het Nederlandschap krachtens de geboorte wordt verkregen, doch deze kunnen als uitzonderingsgevallen hier buiten beschouwing blijven.

Nederlandschap door naturalisatie geschiedt door het in werking treden van de wet, waarbij zij wordt verleend. De naturalisatie geldt mede voor de wettige, gewettigde en erkende natuurlijke kinderen, vóór de naturalisatie geboren.

Krachtens huwelijk wordt het Nederlandschap verkregen door de niet-Nederlandsche vrouw, die met een Nederlander in het huwelijk treedt. Deze wijze van verkrijging van het Nederlandschap is hier van ondergeschikt belang, omdat het vrouwenkiesrecht in deze gewesten niet bestaat en vrouwen geen deel kunnen uitmaken van de vertegenwoordigende colleges.

Over het algemeen worden bij de toepassing van deze bepalingen weinig moeilijkheden ondervonden. Daarentegen levert de eerste zin van de overgangsbepaling van de wet op het Nederlandschap een bron van moeilijkheden op, in het bijzonder hier te lande. Deze bepaling luidt als volgt:

„Met uitzondering van hen, die in Nederlandsch-Indië ingevolge de wet van 2 September 1854 (Staatsbl. no. 129) als inlanders en met deze gelijk gestelden worden beschouwd, zijn zij, die op het tijdstip, waarop deze wet in werking treedt, den staat van Nederlander bezitten, Nederlander in den zin van deze wet, totdat zij het Nederlandschap volgens deze wet verliezen”.

Behoudens de in de bepaling aangegeven uitzondering bleven dus allen, die op het moment van inwerkingtreding van de wet op het Nederlandschap, d.i. 1 Juli 1893, den staat van Nederlander bezaten, hun Nederlandschap ook onder vigeur van de nieuwe wet behouden.

Voor een juist inzicht in de beteekenis dezer

overgangsbepaling zijn twee vragen van belang.

De eerste is deze; wie bezaten nu op het tijdstip van inwerkingtreding van de wet op het Nederlandschap „den staat van Nederlander”? Het antwoord op deze vraag wordt gegeven door artikel 5 van het Nederlandsch B. W., zooals dat toenmaals luidde, ingevolge hetwelk onder meer den staat van Nederlander bezaten, zij, „die binnen het koninkrijk of deszelfs koloniën zijn geboren, uit ouders aldaar gevestigd”. Hieronder viel vrijwel de geheele Inlandsche bevolking. Aangezien evenwel de wetgever het niet gewenscht oordeelde het Nederlandschap op den voet van de wet op het Nederlandschap ook aan de Inlanders te geven, werden dezen door een uitdrukkelijke uitzonderingsbepaling onttrokken aan de werking van de overgangsbepaling der wet, krachtens welke alle overigen, die destijds Nederlander waren, hun Nederlandschap behielden. Het merkwaardige gevolg van deze overgangsbepaling is, dat de Inlanders geen Nederlanders zijn, terwijl de bevolking van Suriname en Curaçao, via de overgangsbepaling het Nederlandschap hebben behouden.

De tweede vraag, welke van belang is voor het inzicht in de beteekenis der overgangsbepaling is; wie werden ten tijde van de inwerkingtreding van de wet op het Nederlandschap ingevolge de wet van 2 September 1854 St. No. 129 (het toenmalige Regeeringsreglement) „als inlanders en met dezen gelijkgestelden” beschouwd?

Wie Inlanders zijn, werd ten tijde van de inwerkingtreding van de wet op het Nederlandschap feitelijk noch in het Regeeringsreglement, noch in eenige andere wettelijke bepaling uitdrukkelijk aangegeven. Over het algemeen zal kunnen worden aangenomen, dat als „Inlanders” zullen moeten worden aangemerkt allen, die tot de inheemsche bevolking van Nederlandsch-Indië behooren. Later is ook een bepaling van deze strekking in het Regeeringsreglement opgenomen.

Wie aan te merken zijn als met Inlanders gelijkgestelden werd bepaald bij het derde lid van het toenmalige artikel 109 van het Regeeringsreglement. Dit artikel, dat voor de beschouwing van de gestelde vraag van het hoogste belang is, luidt als volgt:

„De bepalingen van dit reglement en van alle andere algemeene verordeningen, waarin sprake is van Europeanen en inlanders, zijn, waar het tegendeel niet bepaald is, toepasselijk op de met hen gelijkgestelde personen.

Met Europeanen worden gelijk gesteld alle Christenen en alle personen, niet vallende in de termen der volgende zinsnede.

Met inlanders worden gelijk gesteld Arabieren, Mooren, Chineezers en alleen, die Mo-

hammedanen of heidenen zijn.

De inlandsche Christenen blijven onderworpen aan het gezag der inlandsche hoofden en met opzicht tot regten, lasten en verplichtingen, aan dezelfde algemeene, gewestelijke en gemeentelijke verordeningen en instellingen, als de inlanders, die het Christendom niet belijden.

De Gouverneur-Generaal kan, in overeenstemming met den Raad van Nederlandsch-Indië, uitzonderingen maken op de toepassing der in dit artikel gestelde regels".

Als „inlanders en met deze gelijkgestelden" mogen *niet* worden beschouwd degenen, die met Europeanen zijn gelijkgesteld. Dit volgt uit het eerste lid van het aangehaalde artikel 109 van het Regeeringsreglement, waarbij immers bepaald was, dat alle wettelijke bepalingen betreffende Europeanen ook toepasselijk zijn op de met Europeanen gelijkgestelde personen en dat alle wettelijke bepalingen betreffende Inlanders ook toepasselijk zijn op de met Inlanders gelijkgestelden. Ingevolge het tweede lid van het aangehaalde artikel waren met Europeanen gelijk gesteld alle Christenen en alle personen, niet vallende onder de bepaling van het derde lid. Voorts behoorden tot de met Europeanen gelijk gestelden zij, aan wie de Gouverneur-Generaal op verzoek de gelijkstelling had verleend.

Uit het vorenstaande zou volgen, dat de Inlandsche Christenen voor de toepassing van de overgangsbepaling voor de wet op het Nederlandschap niet zouden moeten worden aangemerkt als „inlanders of met deze gelijkgestelden". Immers zagen wij, dat het Regeeringsreglement alle Christenen met Europeanen gelijk stelde. Toch wordt deze conclusie over het algemeen niet als de juiste aanvaard. Het vierde lid van het aangehaalde artikel 109 van het Regeeringsreglement bepaalde namelijk, dat de Inlandsche Christenen onderworpen bleven aan het gezag der inlandsche hoofden en met betrekking tot hun rechten en verplichtingen aan dezelfde wettelijke bepalingen onderworpen als de inlanders, die het Christendom niet belijden. Over het algemeen nu wordt aangenomen, dat deze bepaling ten aanzien van de inlandsche Christenen derogeert aan de algemeene bepaling van het tweede lid van artikel 109, dat de Christenen met Europeanen gelijk stelde en stelt men zich op het standpunt, dat de Inlandsche Christenen dus ondanks hun Christendom tot de eigenlijk gezegde Inlanders zijn blijven behooren.

Naar onze meening geldt de derogeerende werking van het vierde lid van het toenmalige artikel 109 van het Regeeringsreglement uitsluitend ten aanzien van de eigenlijke Inlandsche Christenen en

derhalve niet ten aanzien van de Christen-Arabieren, — Mooren en — Chineezers. Deze meening is gebaseerd op de bewoordingen van het vierde lid van artikel 109, waarin sprake is van „inlandsche Christenen". Anders zou het zijn geweest, indien deze bepaling had gesproken van „Inlanders, die het Christendom belijden"; immers zou in dat geval krachtens het toenmalige eerste lid van artikel 109 van het Regeeringsreglement (bepalende, dat de bepalingen, waarin sprake is van Inlanders, ook toepasselijk zijn op de met hen gelijkgestelden) juncto het derde lid van dat artikel (bepalende, dat Arabieren, Mooren en Chineezers met Inlanders worden gelijkgesteld) de Christen-Arabieren, — Mooren en — Chineezers eveneens onder de werking van het vierde lid van artikel 109 zijn gebracht. In den hier ontwikkelden gedachtengang zijn dus de Vreemde Oosterlingen, die het Christendom belijden, aan te merken als met Europeanen gelijkgestelden. Dit standpunt wordt niet algemeen aanvaard. Nergens heb ik echter een naar mijne meening steekhoudend argument kunnen vinden, waardoor dit standpunt omver wordt geworpen.

De bovenstaande beschouwingen over de overgangsbepaling van de wet op het Nederlandschap leiden tot de volgende conclusies:

1. De binnen Nederland of de koloniën uit aldaar gevestigde ouders vóór 1 Juli 1893 geboren Inlanders, al of niet het Christendom belijdende, hebben, voorzover zij niet met Europeanen waren gelijkgesteld, hun Nederlandschap op evengenoemd tydstip verloren;

2. De binnen Nederland of de koloniën uit aldaar gevestigde ouders vóór 1 Juli 1893 geboren Arabieren, Mooren en Chineezers, allen voorzover zij het Christendom *niet* belijden, hebben, voorzover zij niet met Europeanen waren gelijkgesteld, hun Nederlandschap op evengenoemd tydstip verloren;

3. De binnen Nederland of de koloniën uit aldaar gevestigde ouders vóór 1 Juli 1893 geboren Mohammedanen en heidenen hebben, voorzover zij niet met Europeanen waren gelijkgesteld, hun Nederlandschap op evengenoemd tydstip verloren;

4. Alle andere binnen Nederland of de koloniën uit aldaar gevestigde ouders vóór 1 Juli 1893 geboren personen hebben hun Nederlandschap ook onder vigour van de wet op het Nederlandschap behouden.

Tot deze laatste groep behooren dus onder meer de vóór 1 Juli 1893 hier te lande uit hier te lande gevestigde ouders geboren Duitschers, Franschen, Engelschen, Italianen, enz. voorts de Inlanders, en Vreemde Oosterlingen welke vóór 1 Juli 1893 met Europeanen waren gelijkgesteld en tenslotte naar onze meening ook de vóór 1 Juli 1893 hier

te lande uit hier te lande gevestigde ouders geboren Vreemde Oosterlingen, die op genoemd tydstip het Christendom beleden. Al deze personen zijn Nederlanders in den zin van de wet op het Nederlandschap.

Opgemerkt wordt, dat de na 1 Juli 1893 geboren afstammelingen van de personen, behoorende tot de onder 1., 2. en 3. vermelde groepen, uit den aard der zaak het Nederlandschap niet bezitten; zij kunnen dit alleen verkrijgen, indien zij voldoen aan de daarvoor bij de wet op het Nederlandschap gestelde vereischen. Daarentegen zijn wel Nederlanders de na 1 Juli 1893 geboren wettige afstammelingen van de onder groep 4. behoorende personen; immers bezitten deze afstammelingen het Nederlandschap ingevolge de bepalingen van de wet op het Nederlandschap door geboorte.

B. *Inheemsche onderdanen-niet-Nederlanders.*

Deze groep, verreweg de grootste, loopt in hoofdzaak parallel aan die der Inlanders, hoewel beide groepen elkaar niet geheel dekken. De verschilpunten zullen hier in het kort worden aangeduid.

Ingevolge het bepaalde bij het derde lid van artikel 163 van de Indische Staatsregeling zijn aan de bepalingen voor de Inlanders onderworpen, allen, die behooren tot de inheemsche bevolking van Nederlandsch-Indië en niet tot een andere bevolkingsgroep dan die der Inlanders zijn overgegaan, gelijk mede zij, die behoord hebben tot een andere bevolkingsgroep dan die der Inlanders, zich in de inheemsche bevolking hebben opgelost.

In den aanvang van dit artikel werd er reeds op gewezen, dat de groep Inheemsche onderdanen-niet-Nederlanders in zekeren zin beperkter is dan die der Inlanders, omdat tot eerstgenoemde groep alleen Nederlandsche onderdanen kunnen behooren, terwijl een Inlander niet noodzakelijkerwijze den staat van Nederlandsch onderdaan bezit. Dit verschil bestaat echter meer in theorie dan in praktijk, aangezien in werkelijkheid het getal der Inlanders, die de hoedanigheid van Nederlandsch onderdaan niet bezitten, zeer gering zal zijn. Nog om een andere reden is de groep Inheemsche onderdanen-niet Nederlanders van beperkter omvang dan die der Inlanders. Blijkens de aanhaling van het derde lid van de Indische Staatsregeling behooren tot de groep der Inlanders onder meer zij, die, behoord hebbende tot een andere bevolkingsgroep, zich in de inheemsche bevolking hebben opgelost. Een Nederlander, die zich in de inheemsche bevolking oplost, wordt dus beschouwd als Inlander. Niettemin verliest hij daardoor zijn Nederlandschap niet, omdat de wet op het Nederlandschap, waarin de verschillende wijzen, waarop het Nederlandschap wordt verloren,

limitatief worden opgesomd, hierover geen bepaling bevat. Een dergelijke Inlander is dus tevens Nederlander en behoort als zoodanig tot de groep onderdanen-Nederlanders en derhalve niet tot die der Inheemsche onderdanen-niet-Nederlanders. Dit is de uitzondering op den regel, dat alle Nederlanders Europeanen zijn, waarop hierboven onder A. werd bedoeld.

Anderzijds is de groep Inheemsche onderdanen-niet-Nederlanders ruimer dan de groep der Inlanders. Toepasselijkverklaring van de bepalingen voor Europeanen op den voet van het vijfde lid van artikel 163 der Staatsregeling — vroeger heette dit gelijkstelling, terwijl ook tegenwoordig het spraakgebruik de toepasselijkverklaring gelijkstelling noemt — heeft namelijk geen invloed op de indeeling voor het kiesrecht. Een Inlander, die zich met Europeanen laat gelijkstellen, is daardoor van de bevolkingsgroep der Inlanders overgegaan in die der Europeanen, doch blijft behooren tot de groep der Inheemsche onderdanen-niet-Nederlanders.

C. *Uitheemsche onderdanen-niet-Nederlanders.*

Ook tusschen deze groep en de overeenkomstige groep van Vreemde Oosterlingen zijn diepgaande verschilpunten te constateeren.

Ingevolge het vierde lid van artikel 163 van de Staatsregeling zijn Vreemde Oosterlingen allen, die niet behooren tot de bevolkingsgroepen der Europeanen en der Inlanders. In de praktijk is men niet ver bezijden de waarheid, wanneer men zegt, dat de bevolkingsgroep der Vreemde Oosterlingen wordt gevormd door Chineezers, Britsch-Indiërs en Arabieren.

Bij vergelijking van beide groepen zien wij gedeeltelijk verschillen van denzelfden aard als wij in het vorenstaande onder B. hebben geconstateerd bij het trekken van een vergelijking tusschen de Inheemsche onderdanen-niet-Nederlanders en de Inlanders. Ook de groepen uitheemsche onderdanen-niet-Nederlanders en Vreemde Oosterlingen dekken elkaar niet volkomen; eenerzijds zijn er tal van Vreemde Oosterlingen, die niet behooren tot de groep uitheemsche onderdanen-niet-Nederlanders, anderzijds zijn er vele uitheemsche onderdanen-niet-Nederlanders, welke niet als Vreemde Oosterlingen kunnen worden aangemerkt. Waren de verschillen, welke wij bij de onder B. getrokken vergelijking constateerden, voor een deel slechts van gering practisch belang, hier zijn de verschillen in de praktijk van veel meer beteekenis.

Zeer vele Vreemde Oosterlingen behooren, zooals opgemerkt, niet tot de groep uitheemsche onderdanen-niet-Nederlanders. Dit zijn uiteraard zij, die den staat van Nederlandsch onderdaan niet bezitten, over het algemeen dus de Vreemde Oosterlingen, die buiten Nederlandsch-Indië zijn geboren.

Aan den anderen kant zijn er vele uitheemsche onderdanen-niet-Nederlanders, welke niet tot de bevolkingsgroep der Vreemde Oosterlingen behooren. Dit zijn in de eerste plaats de met Europeanen gelijkgestelde Vreemde Oosterlingen, die door hun gelijkstelling in de bevolkingsgroep der Europeanen zijn opgenomen, doch, voorzover zij den staat van Nederlandsch onderdaan bezaten, zijn blijven behooren tot de groep uitheemsche onderdanen-niet-Nederlanders. In de tweede plaats behooren tot de groep uitheemsche onderdanen-niet-Nederlanders de Europeanen van vreemde nationaliteit, die den staat van Nederlandsch onderdaan bezitten, als hier te lande geboren Franschen, Engelschen, Duitschers, Italianen, enz. Terecht wekt het bevreemding, dat deze personen voor wat betreft actief en passief kiesrecht in één groep zijn ondergebracht tezamen met Chineez en Arabieren en Britsch-Indiërs, waar toch hun belangen in geheel andere richting gaan en in hoofdzaak samengaan met die van de Nederlanders. Het lijkt ons zeer de vraag, of de makers van de driedelige indeeling voor het kiesrecht deze consequentie in al hare merkwaardigheid hebben voorzien.

Aan het slot van deze beschouwing moge een enkel woord worden gewijd aan de vraag, in hoeverre het wenschelijk is de bestaande indeeling te wijzigen. Voorop zij gesteld, dat ook naar onze meening zoowel het actief als het passief kiesrecht beperkt dient te blijven tot de Nederlandsche onderdanen, zooals ook thans het geval is. Wel zijn wij echter van oordeel, dat voor wijziging van de indeeling binnen het kader van de Nederlandsche onderdanen alle aanleiding bestaat. Bij het maken van een nieuwe indeeling komt het ons gewenscht voor, dat als basis worden genomen de belangen van de individuen, aan wie men het kiesrecht wil geven en dat men, voortbouwende op deze basis, die personen bij elkaar in één groep plaatst, wier belangen in hoofdzaak overeenstemmen. Wellicht is de bestaande indeeling op hetzelfde beginsel gebaseerd, maar in ieder geval is daar in de praktijk niet veel van terecht gekomen.

In Nederlandsch-Indië zijn drie groepen van personen te constateeren, wier belangen ieder in hun groep vrijwel parallel loopen, dat zijn de wettelijke bevolkingsgroepen der Europeanen, Inlanders en Vreemde Oosterlingen. En dan leiden de bovenaangegeven beginselen, waarop de indeeling voor het kiesrecht naar onze meening moet berusten, vanzelf tot de onderscheiding onderdanen-Europeanen, onderdanen-Inlanders en onderdanen-Vreemde Oosterlingen. Bij aanvaarding van deze indeeling zouden de Europeanen, welke zich in de Inlandsche bevolking hebben opgelost en onder vigeur van de huidige regeling onder de groep onderdanen-Nederlanders behooren, met de Inlan-

ders medestemmen, hetgeen volkomen logisch aandøet; de met Europeanen gelijkgestelde Inlanders en Vreemde Oosterlingen, welke thans onderscheidenlijk behooren tot de inheemsche onderdanen-niet-Nederlanders en de uitheemsche onderdanen-niet-Nederlanders, zouden met de overige Europeanen medestemmen, voorzover zij Nederlandsch onderdaan zijn, hetgeen eveneens in de rede ligt, omdat men immers moet aannemen, dat de gelijkstelling alleen dan geschiedt, wanneer de gelijk te stellen personen behoefte zijn gaan voelen om in de Europeesche rechts- en belangensfeer te worden opgenomen; en ten slotte zouden de hiergeboren Engelschen, Franschen, enz., die thans in één groep zijn ondergebracht met de hiergeboren Chineez en Arabieren en Britsch-Indiërs als onderdanen-Europeanen medestemmen met de Nederlanders, met wie zij ook vrijwel alle belangen gemeen hebben.

Mr. W. J. BLAISSE.

Begraafplaatsregelingen.

In de 17e aflevering van dit blad wordt onder het hoofd „Administratieve jurisprudentie” door Dr. H. J. Levelt bekend gesteld, welke bezwaren tegen de door de Regentschappen Wonosobo en Japara voorgestelde begraafplaatsregelingen er toe hebben geleid, dat de Regeering daaraan de vereischte goedkeuring heeft onthouden.

De hierin vermelde motieveering der bezwaren en middelen tot opheffing er van maken den indruk, dat het inzicht in de grondslagen, waarop moet worden gebouwd bij de opstelling van het project en de latere aanleg en onderhoud der begraafplaatsen, volkomen wordt gemist.

Onder meer lezen wij b. v.: „Van de ingevolge artikel 6 verschuldigde betalingen zijn naar het oordeel der Regeering die, welke worden gevorderd voor het aanbrengen van een afdak, een hek of een gedenkteeke, als belastingen te beschouwen. Hiertegenover staat geen contraprestatie van de zijde van het regentschap”.

Nu is de normale en bij mijn weten de eenigst juiste gang van zaken, dat de ontwerper van een begraafplaats uit de aan zijn ontwerp ten grondslag liggende beginselen aangeeft, welke prestaties door het begraafplaatsbedrijf moeten worden geleverd, welk doel deze nastreven en welke de financieele consequenties daarvan zijn voor het bedrijf, dit met de bedoeling om, uitsluitend hierop gebaseerd, de begraafplaatstarieven, als retributies, te doen vaststellen.

Het begraafplaatsontwerp, de latere aanleg en het onderhoud zijn eerst dan juist, wanneer de ontwerper, de uitvoerder en de exploitant van elke vierkante meter oppervlakte, van elke han-

deling en elke uitgave kunnen aangeven, welke de daaraan ten grondslag liggende bedoeling en bestemming is. En dan is het verder een kwestie van wat rekenwerk om de tarieven, als retributies, op basis van gelijke uitgaven en inkomsten voor het bedrijf, te bepalen. Vanzelfsprekend dienen alle kosten voor de prodeo graafplaatsen hierbuiten te blijven.

Of tegenover een bepaald tarief een volledige prestatie van het bedrijf staat, hetgeen naar de meening van de Regeering blijkbaar het criterium is voor het begrip retributie, moet blijken uit de grondslagen van het begraafplaatsontwerp en de daarbij behorende rekeningen van uitgaven en inkomsten voor aanleg en exploitatie.

De Regeering vraagt bij Hare bovengenoemde beoordeeling niet naar deze zaken en wijst er slechts op, dat in de door genoemde regentschappen voorgestelde verordeningen niet dan wel onvoldoende contraprestaties zijn aangegeven tegenover bepaalde heffingen.

Uit het geheele schrijven van de Regeering blijkt kennelijk Hare meening, dat tegenover heffingen voor afdaken, hekken en monumenten nimmer door het begraafplaatsbedrijf voldoende contraprestaties kunnen worden geleverd en dat deze meening wordt gegrond op andere overwegingen dan die volgende uit de bestudeering van het begraafplaatsontwerp en de daarbij behorende rekeningen zonder dat wordt vermeld waarop dan wel Hare overwegingen worden gegrond.

Het Regeeringsschrijven vermeld immers slechts, dat in de bepalingen der voorgestelde verordeningen geen contraprestaties kunnen worden gezien, waaruit dan moet worden geconcludeerd, dat het bedrijf geen contraprestaties stelt.

De door de Regeering aangegeven weg tot opheffing van Hare vermeende bezwaren n.l. genoemde heffingen te doen goedkeuren als belastingheffing, is inderdaad de weg van den minsten weerstand. Dat daarmede de eenigst juiste grondslag voor de bepaling der heffingen, als hierboven ontwikkeld, gemakshalve maar wordt voorbij gegaan en elk uit de duim getooverd tarievenstelsel, vermits slechts als belastingheffing goedgekeurd, als volkomen juist zal worden aangemerkt, is naar mijn meening zeer betreurenswaardig.

Nog dient te worden verklaard, waarom tegenover het door het bedrijf te verleenen recht tot het bouwen van monumenten, afdaken, hekken, enz. inderdaad een retributie dient te staan en wel tot een zeer belangrijk bedrag.

De Meestersche Inlandsche begraafplaats Struiswijk, waar jaarlijks ongeveer vijfhonderd lijken ter aarde worden besteld, behoeft geen meerdere aanleg dan één pad in lengterichting midden over het terrein. De gedeelten links en rechts van het pad zijn praktisch voor honderd procent opgedeeld

in direct aan elkander grenzende grafplaatsen, terwijl alle grafheuvels zijn begroeid met de bekende soldatenbloem, welke bijkans het geheel jaar door bloeit. Ondanks de intensieve benutting en geringe kosten voor aanleg en onderhoud biedt deze begraafplaats een treffend, aangenaam aanzien.

Voor deze begraafplaats wordt nimmer het verzoek gedaan tot oprichting van monumenten e.d. Zou dit wel het geval zijn en werd voor de verkrijging van het recht een betaling gevorderd, dan zou daartegenover inderdaad geen praestatie aanwijsbaar zijn, immers ontwerp, aanleg en onderhoud houden geheel geen rekening met het plaatsen van monumenten.

Vermelde aanleg en onderhoud kan nimmer gelden voor een Europeesche begraafplaats, omdat hierop zeer vele monumenten worden gebouwd en daarbij door belanghebbenden de eisch wordt gesteld, dat de begraafplaats dientengevolge toch niet het aanzien van een steenwoestijn verkrijgt, en bovendien de verzorging der omgeving het aanzien van de monumenten tot zijn recht doet komen.

De uit deze eischen voortspruitende belangrijke kosten voor meer ruimen en aanzienlijken aanleg, waaraan niet ontkomen kan worden, beoogen den bouw van monumenten e.d. overeenkomstig de wenschen van belanghebbenden mogelijk te doen zijn en dienen ten laste te komen van hen, die monumenten doen oprichten, en daarmede profijt trekken van de door het bedrijf ten bate van deze zaken bestede gelden.

In dit geval staat de prestatie van het bedrijf tegenover de heffing voor monumenten e.d. onomstootelijk vast.

Voor de goede orde zij vermeld, dat het natuurlijk mogelijk is boven de als retributie bepaalde tarieven een belasting te heffen en zij opgemerkt, dat deze belasting niet ten bate komt van het begraafplaatsbedrijf doch wel van de algemeene middelen van het betrekkelijke autonome gebied, dus bij de opstelling van de rendabiliteit rekening van het begraafplaatsbedrijf buiten beschouwing blijft.

Stelt een autonoom bestuur zich op het standpunt, dat een begraafplaatsbedrijf zich zelve moet bedruipen, behoudens het prodeo gedeelte, welke gedragslijn zeer juist is, dan zal men aan retributies voor monumenten e.d. niet kunnen ontkomen.

Over het algemeen maken de mij bekende tarieven voor Europeesche en Chineesche begraafplaatsen den indruk, dat die voor grafrechten te hoog en voor monumentrechten te laag zijn.

Mr. H. R. GERLA.

Meester Cornelis. 18/9 1933.

Belangwekkende cijfers.

I.

Het is geen geheim, dat de Regeering streeft naar „gelijkschakeling” van de salarissen van de ambtenaren der provinciën en gemeenten met die van het Rijkspersoneel, al blijkt dit niet met zoovele woorden uit de opdracht, gegeven aan de bekende commissie-Schouten. Mij is niet bekend of een dergelijke maatregel voor alle genoemde overheidsorganen inderdaad noodzakelijk zou zijn. Het werkterrein van de commissie-Schouten is uiterst omvangrijk. Zij zal ongetwijfeld wel voor gevallen komen te staan, waarin provinciën en gemeenten, bij gelijke eischen van ontwikkeling en ambtelijke bekwaamheid, lager salariëeren dan het Rijk, al komt ook het omgekeerde voor.

Dat men bij het maken van deze vergelijking zeer voorzichtig te werk moet gaan, en dat overeenkomstige titulatuur nog niet het bewijs van gelijkwaardigheid levert, zou met verschillende voorbeelden kunnen worden verduidelijkt. Vooral ten aanzien van administratieve functies hoede men zich voor conclusies, uitsluitend ontleend aan den ambtelijken titel en de daaraan verbonden bezoldiging. De dienst van een gemeentesecretarie kan als geheel genomen zeer sober zijn opgezet, ondanks het feit dat daarbij ambtenaren werkzaam zijn, wier bezoldiging boven die van de gelijknamige functionarissen aan een Departement van Algemeen Bestuur uitgaat.

Uit het vorenstaande zal niemand kunnen afleiden dat het mijn doel zou zijn, een poging te wagen in de richting van hen, die van een gelijk-schakeling der salarissen in den overheidsdienst alle heil meenen te mogen verwachten. Eén vrij hoogbezoldigde referendaris, kan veel meer waard zijn dan twee goedkoopere hoofd-commiezen. En een departementaal bureau, bezet met een referendaris, vier hoofd-commiezen en een commies (het voorbeeld is uit de praktijk gegrepen), zal zeker veel duurder zijn dan een gelijkwaardig gemeentelijk bureau met een referendaris, één hoofd-commies, twee adjunct-commiezen benevens een schrijver. Ook al gaan de salarissenormen van laatstbedoelde ambtenaren eenigszins boven die van het Rijkspersoneel uit.

De op zich zelf volmaakt juiste theorie van loon naar praestatie mag in den overheidsdienst hare kracht niet verliezen. Ik kan mij voorstellen dat er gemeenten zijn, die voor hare secretarieën een dooreengenomen veel zuiniger beheer voeren dan verscheidene Departementen van Algemeen Bestuur, ondanks eenig verschil in salarissenormen. Daarom mag een vergelijking van die normen, indien zij in het nadeel van een ander overheidsorgaan dan het Rijk uitvalt, nog niet worden

aangevat als uitgangspunt van critiek op het financieel beleid van dat orgaan.

Enkele provinciën en gemeenten hebben herhaaldelijk aan zoodanige critiek ten aanzien van haar salarisbeleid bloot gestaan. Erkend moet worden dat de salarisregeling van de ambtenaren der provincie Zuid-Holland b.v. zeer gunstig afsteekt bij die van het Rijkspersoneel.

Nemen we voor deze vergelijking het aan elken rand verbonden maximum voor gehuwden in gemeenten der eerste klasse en passen we daarop de inhoudingen voor pensioen en de crisiskortingen toe, dan treden de verschillen scherp aan het licht.

Het Rijk laat voor pensioen bijdragen $8\frac{1}{2}\%$ met een grens van f 3000.— ten aanzien van de 5% inhouding voor de weduwnpensioen. Zuid Holland heeft slechts 3% . De crisiskorting bedraagt bij deze provincie 5% , bij het Rijk $6\frac{1}{2}\%$ van de eerste f 2000.— (voor de ongehuwden van f 1000.—) en 9% van de rest.

Deze berekening leidt tot de volgende uitkomst.

	Zuid-Holland.	Rijk	Vershil
Administrateur . . .	f 6881,60	f 6045,—	f 836,60
Referendaris. . .	5869,60	5165,—	704,60
Hoofd-commies . . .	5060,—	4109,—	951,—
Commies	4048,—	3053,—	995,—
Adj.-Commies . . .	3137,20	2360,—	777,20
Bode	2024,—	1445,—	579,—
Hoofd-ingenieur . .	8103,—	6045,—	2058,—
Ingenieur 1e kl. . .	6881,60	5693,—	1188,60
Techn. hoofdamt. .	5060,—	4109,—	951,—
Techn. - ambtenaar	4564,—	3669,—	895,—
Opzichter 1e kl. . .	3864,—	3581,—	283,—
Sluiswachter . . .	2064,—	1638,—	426,—
(gemeente 2e klasse)			

Zooals men ziet zijn de salarissenormen van deze provincie over de geheele linie belangrijk hooger dan die van het Rijk. Een vergelijking voor de provincie Noordholland zou zeer zeker tot gelijke uitkomst leiden. Waarschijnlijk zijn hier de verschillen nog grooter.

Men moet bovendien in het oog houden, dat het Rijk de gemeenten in drie klassen heeft ingedeeld. Voor de tweede en derde klasse worden op de bedragen van de salarisschaal kortingen tot resp. 4 en 8% toegepast. En eindelijk moeten in den Rijksdienst ook de ongehuwden een extra veer laten in den vorm van een korting ad 3% . Een ongehuwd Rijksambtenaar in een gemeente der 3e klasse op een jaarwedde van nominaal f 1500,— zal thans slechts f 1130,— in handen krijgen. De kortingen bedragen voor hem :

Standplaatsaftrek	8 ⁰ / ₀	(van het restant)	f 120,—
Ongehuwden aftrek	3 ⁰ / ₀	(van het restant)	41,40
pensioenverhaal	8 ¹ / ₂ ⁰ / ₀	(id.)	113,81
crisiskorting	6 ¹ / ₂ ⁰ / ₀	(van f 1000.—)	65,—
id.	9 ⁰ / ₀	(van f 339,—)	30,51
			f 370,72

De geheele weddevermindering loopt dus voor dezen ambtenaar tot bijna 25⁰/₀. Ik zal aan deze cijfers geen verdere commentaar verbinden. Alleen moet mij de opmerking van het hart, dat aan de in verschillende kringen hardnekkig volgehouden meening omtrent de bevoorrechte positie, waarin het Rijkspersoneel thans zou verkeeren, een klein steekje los is. En dat bij voortgezette salarisvermindering — waarvan alweder sprake is — ernstig overwogen zal moeten worden of de wedde van den overheidsdienaar niet iets anders behoort te zijn dan eene uitkeering uit 's-Rijks kas ter verkrijging van het meest noodzakelijk levensonderhoud.

II.

Wij stappen nu over naar een ander, in dit tijdschrift reeds meermalen geëxploreerd terrein: den dienst der Rijksschuld. Met cijfers heb ik aangetoond, dat de omvang van deze schuld geen onrust behoeft te verwekken. Dat de Regeering door hare ietwat eenzijdig getinte publicaties op dit gebied verkeerde voorstellingen in de hand werkte heb ik tevens kunnen aantonen.

Daarbij is vastgesteld dat de netto-rentelasten — dus het geld dat de *belastingsschuldigen* per saldo moeten opbrengen — per hoofd van de bevolking gerekend weinig hooger zijn dan in 1914. Ik berekenke deze bedragen globaal op f 5.— in 1914 en f 6.— thans, een berekening, waarvan de juistheid tot dusver niet werd aangevochten. Wel heeft de Regeering in een van hare stukken het bedrag voor 1932 op ± f 12.50 gesteld, maar zij had hierbij slechts de *renteuitgaven* op het oog. De rente, die het Rijk voor uitgeleende kapitalen ontvangt liet zij buiten beschouwing.

Het lijkt mij van belang, thans ook eens de absolute cijfers te geven van de rentelasten en rentebaten over de laatste 5 jaren, dus te beginnen met 1929. In die periode liggen twee voor de schatkist goede jaren en drie zeer slechte. Volledigheidshalve heb ik ook de lasten en baten van de vlottende schuld in de vergelijking opgenomen. Voor 1932 en 1933 kunnen uiteraard slechts ramingcijfers worden verstrekt.

	Lasten	Baten	Saldo.
1929	f 112.347.212	f 39.412.040	f 72.935.172
1930	107.010.013	40.071.109	66.938.904
1931	105.828.671	38.529.806	67.298.865
1932	98.852.862	37.548.734	61.304.129
1933	103.341.074	45.477.728	57.863.346

In deze cijfers zijn alleen opgenomen de uitgaven en ontvangsten, uitgetrokken onder hoofdstuk VIIa en het Leeningfonds. De in verschillende andere hoofdstukken der begroting of onderdeelen van de middelenwet verscholen renteposten heb ik buiten beschouwing gelaten, omdat aan het zoeken van alle cijfers in dezen doolhof te veel arbeid zou zijn verbonden. De vergelijking zelf wordt daardoor niet beïnvloed.

Men kan hieruit leeren dat voor eenig pessimisme aangaande de ontwikkeling der Rijksschuld tijdens de drie crisisjaren niet de minste grond aanwezig is. Sedert 1930 zijn de lasten gedaald en de baten gestegen.

De stijging van de baten vindt haar oorzaak in het feit, dat Nederland aan Indië millioenen in voorschot heeft verstrekt, waarvan de rente op de begroting drukt maar weer aan de middelen toevalt, evenals de rente van de kasvoorschotten aan vreemde mogendheden, gemeenten en anderen.

De rente van het Leeningfonds, waar tegenover geen baten staan, heeft zich in dezen vijf jaren in sterk dalende lijn bewogen. Men oordeele

1929	f 49.396.291
1930	47.955.783
1931	44.359.560
1932	40.673.332
1933	38.299.757

De gegeven cijfers verschijnen wel in een merkwaardig licht, indien men bedenkt dat in 1932 f 200 miljoen geconsolideerd is moeten worden, en dat in 1933 f 114 miljoen nieuw (ten behoeve van Ned.-Indië) is opgenomen. Er is op gerekend, dat in dit jaar nog f 86 miljoen vlottende schuld in gevestigde zal worden omgezet. Maar ondanks deze voor de schatkist zoo ongunstig schijnende maatregelen wordt de schuldpositie, indien men deze naar de netto rentelasten beoordeelt, gestadig beter.

Ik vind in deze cijfers ook volledige bevestiging voor mijne reeds vroeger uitgesproken meening, dat een belangrijke stijging van het rentesaldo voor 1934 niet te verwachten is, al meende de vorige Regeering een bedrag van f 10 miljoen aan hoogere uitgaven te moeten vaststellen (n.l. in het reeds besproken communiqué van Minister de Geer).

III.

Vele millioenen zijn, naar men algemeen aanneemt, te bezuinigen door reorganisatie van den Rijksdienst. Ik wil allermint tegenspreken dat langs dien weg besparingen van beteekenis zijn te verkrijgen. Men overschatte echter de te bereiken resultaten niet.

Als we b.v. eens nagaan hoe het in 1933 met de wachtgelden van de *burgerlijke Rijksambtena-*

ren is gesteld, dan blijkt dat slechts hier en daar krachtig naar beperking van personeel wordt gestreefd. Dat is o.m. het geval bij de Departementen van Algemeen Bestuur en enkele inrichtingen van hooger onderwijs.

De volgende cijfers geven een vrij volledig beeld van den stand der wachtgelden, zooals deze bij de indiening der begrooting voor 1933 werd verwacht. Niet alle voorgenomen reorganisaties waren echter op dat oogenblik reeds in de begrooting verwerkt, zoodat misschien enkele voor wachtgeld geraamde bedragen nog moeten worden verhoogd.

De cijfers voor 1932 zijn ter vergelijking bijgevoegd.

	1932	1933
Hooge Colleges	f 24.679	f 31.624
Buitenlandsche Zaken	2.289	78.932
Justitie	141.926	233.604
Binn. Zaken	28.902	118.883
Onderwijs K. en W.	125.027	697.146
Financiën	199.563	266.224
Defensie (burger personeel)	109.256	379.582
Waterstaat	87.960	159.039
Economische Zaken en		
Arbeid	89.193	80.259
Koloniën	37.800	89.500
Totaal burger personeel	f 846.595	f 2.134.793
Militaire wachtgelden	437.281	987.198
Onderwijzers L. O.	650.000	1.710.000
Algemeen totaal	f 1.933.876	f 4.831.991

De bezuiniging, verkregen door reorganisatie van den burgerlijken Rijksdienst is blijkens deze cijfers, nog vrij gering. Het verschil tusschen de jaren 1932 en 1933 bedraagt bijna f 1.3 miljoen. De reeds verkregen bezuiniging, n.l. het traktement, verminderd met het wachtgeld, kan gesteld worden op ongeveer f 600.000.— Op den duur zou dus deze reorganisatie een besparing opleveren van circa f 2 miljoen, d.w.z. nadat alle wachtgelden zijn vervallen.

Ik wil hiermede niet te kennen geven dat de berg een muisje heeft gebaard. Het is zeer goed mogelijk dat ook door het niet vervullen van vacatures en beperking van kredieten voor arbeidscontracten en los personeel vermindering van uitgaven is verkregen. Maar wel staat vast dat de luttele miljoenen, die men door reorganisatie van den burgerlijken Rijksdienst in een vrij verre toekomst kan vrij maken, op een budget van $\pm$ f 550 miljoen van geringe beteekenis zijn.

De militaire dienst en het lager onderwijs hebben wat meer zoden aan den dijk gezet. Maar alles te zamen genomen zal de bezuiniging op de personeelsuitgaven van deze diensten, verkregen door ontslag met wachtgeld, beperkt blijven tot

ongeveer f 2.5 miljoen, eveneens in de verre toekomst.

Van de burgerlijke Rijksdiensten spant het Departement van Onderwijs ten aanzien van bezuiniging op de personeelsuitgaven wel de kroon. Blijkbaar hebben vooral de Rijksuniversiteiten een dankbaar bezuinigingsobject opgeleverd. Maar voor het overige is het resultaat van de zoo grootsch opgezette bezuinigingsactie nog vrij poover geweest. Dank zij de salariskortingen en het schrappen van niet strikt noodzakelijke kredieten heeft de burgerlijke Rijksdienst een behoorlijke som in de bezuiniging kunnen bijdragen. Maar groot werk is op dit gebied niet verricht. Ik betwijfel trouwens of dit, zonder een zeer radicale beperking van de overheidstaak, ooit mogelijk zal zijn.

W. J. H.

(Uit „Financiële Overheidsbeheer“).

ADMINISTRATIEVE JURIS- PRUDENTIE.

63. B. G. S. 13 Juli 1933 No. 2048/A.

Belastingkarakter van de heffing voor het recht om een lijk in een bepaald graf te begraven, wanneer voor het begraven van meer dan twee lijen in een graf een extra-betaling wordt gevorderd.

Belastingkarakter van de heffing voor de vergunning tot het bouwen van een grafkelder, wanneer daarnaast bovendien nog een vergoeding verschuldigd is voor het recht om lijen in den grafkelder te begraven.

Aan de „Verordening op de algemeene begraafplaatsen voor lijen van Europeanen en daarmee gelijkgestelden, zoomede van Inlandsche Christenen, in beheer bij het Regentschap Tjilatjap” weigerde de Regeering Hare goedkeuring op grond van de volgende overwegingen.

Aan de heffingen van artikel 9, lid 1, alinea 2, en lid 3 moet een belastingkarakter worden toegekend. Ingevolge lid 1 mogen in een graf niet meer dan twee lijen ter aarde worden besteld; voor elk lijk meer is een bedrag van f 25.— verschuldigd. Tegenover laatstbedoelde heffing valt geen contraprestatie aan te wijzen, aangezien de vergunning om meer dan twee lijen in een bepaald graf te begraven geen meerderen grondafstand medebrengt. Ook in de bij artikel 14 bedoelde zorg van het regentschap voor het onderhoud van het graf kan ten deze geen contraprestatie worden gezien, aangezien dit in bedoeld geval niet omvangrijker wordt.

Zoo draagt ook de heffing van lid 3, van artikel 9 in verband met die van lid 2, het karakter

van een belasting. Staat tegenover de heffing van lid 2 een contraprestatie in den vorm van afstand van grond en den aanleg van den grafkelder, tegenover de heffing van lid 3 is geen dienst van de zijde van het regentschap aanwezig.

Voorts voldoet de heffing van artikel 9, lid 1 alinea 2 als hoogerbedoeld, niet aan het criterium van het Regeeringsrondschrijven van 2 December 1932 No. 3242/A, dat belasting mag worden geheven, indien de inrichting van het graf een zekere mate van luxe vertoont, aangezien het begraven van meer dan twee lijken in één graf geen luxe-kenmerk is. De aanleg van een grafkelder is echter wel een kenmerk van welstand, zoodat tegen het belasten daarvan geen bezwaren rijzen.

De onderwerpelijke heffingen waren ook van toepassing te verklaren op de eventuele in het regentschap aanwezige particuliere begraafplaatsen, ongeacht den landaard, echter met dien verstande, dat het luxe-element aan de hand van de zeden en gewoonten van de betrokken bevolkingsgroep dient te worden bepaald.

Aanteekening.

De bovenaangehaalde artikelen luiden als volgt :

Artikel 9.

Ten behoeve van het regentschap wordt betaald:

1. Voor het recht om voor onbepaalden tijd in een geheel graf te doen begraven, met de bevoegdheid om op eigen kosten daarop te plaatsen een kruis, dan wel een platten steen f 40.—

In zoo'n graf mogen in den regel niet meer dan twee lijken worden ter aarde besteld. Het bijzetten van meerdere lijken kan op verzoek van belanghebbende door den Regent worden toegelaten, indien naar zijn oordeel de lijken, in verband met hygiëne op een behoorlijke diepte kunnen begraven worden. Indien in een graf meer dan twee lijken worden begraven, zal voor elk lijk meer, dat in een graf wordt bijgezet, f 25.— worden betaald.

2. Voor het recht om voor onbepaalden tijd vier lijken in een grafkelder ter grootte van een geheel graf te doen begraven, het kostende van zoo'n graf, inbegrepen, f 150.

3. Voor de vergunning tot het bouwen van een grafkelder ter grootte van een geheel graf bestemd voor vier lijken, ongerekend het kostende van het graf f 90.—

Artikel 14.

Het regentschap is verplicht om de graven, gedenktekenen, tombe's enz. hierbovenbedoeld, behoorlijk te onderhouden.

64 B. G. S. 20 September 1933 No. 2675/A. RECLAMEBELASTING.

Bezwaar tegen de bepaling dat de belasting geheven wordt van alle aankondigingen, van welken aard ook, aangebracht op plaatsen zichtbaar voor het publiek.

Aanduiding van de belastingplichtigen.

Bepaling van den datum van inwerkingtreding.

Aan de door den stadsgemeenteraad van Bandoeng in zijn vergadering van 12 December 1932 vastgestelde „Verordening tot heffing en invordering eener belasting op openbare aankondigingen” weigerde de Regeering Hare goedkeuring, o. m. op grond van de bezwaren, welke rezen tegen de artikelen 1 en 2 welke luiden als volgt :

Artikel 1.

Van alle aankondigingen, van welken aard ook, binnen de Stadsgemeente Bandoeng, aangebracht op plaatsen zichtbaar voor het publiek, wordt — behoudens het bepaalde in artikel 3 — een belasting geheven.

Artikel 2.

Deze belasting is verschuldigd door :

1. den eigenaar of bezitter van het roerend goed, waarop de aankondiging is aangebracht of waarvan deze is bevestigd ;

2. den bewoner of gebruiker van het gebouw casu quo het terrein, waarop de aankondiging is aangebracht of waaraan deze is bevestigd ;

3. hem, die belang heeft bij de publiciteit van de aankondiging, met dien verstande evenwel, dat het betalen van de belasting door den een, den ander van den belastingplicht ontheft.

Tegen artikel 1 opperde de Regeering de volgende bedenkingen :

De woorden „voor het publiek” heeft van de zijde van betrokkenen, blijkens de verschillende bezwaarschriften, tot veel commentaar en verschil van meening aanleiding gegeven. Reeds op dien grond moeten derhalve de gekozen bewoordingen minder gewenscht worden geacht, aangezien aan een goede belastingwetgeving de eisch dient te worden gesteld, dat de bepalingen zoomin mogelijk aanleiding tot uiteenlopende opvattingen geven.

In het bijzonder wordt de aandacht gevestigd op het feit, dat op grond van artikel 1 de burgemeester van oordeel is, dat van reclames, aangebracht op de (voor het trein-„publiek” toegankelijke) stationsemplacementen, alsmede op de (voor het sport-„publiek” toegankelijke) sportvelden, eveneens belasting is verschuldigd. Hierdoor zullen bij de bestaande redactie ook aan-

kondigingen, aangebracht in spoorwegrijtuigen en projectie-reclames in bioscopen onder de belasting vallen.

Een dergelijke belasting gaat te ver en aan een belasting van laatstbedoelde objecten ontbreekt de basis, waarop de verordening is gegrond, n.l. een compensatie voor de waarde, welke de gemeente voor het maken van reclame biedt.

Het door den raad gevolgde systeem komt in geen enkele andere verordening van de Indische locale gemeenschappen voor. Zooals gebruikelijk, ware de belasting te beperken tot de reclames, die op of van af den openbaren weg zichtbaar zijn.

Voorts is het weinig duidelijk, wat onder „aankondigingen van welken aard ook” dient te worden verstaan. Uit de bepaling van de artikelen 8 en 9 zou kunnen worden afgeleid, dat de raad vooral papieren reclamebiljetten op het oog heeft. Uiteraard staat het den raad vrij de belasting in dien zin te beperken, doch de vraag rijst of er wel voldoende reden aanwezig is om op muren geschilderde reclames enz. vrij te stellen. Insteede van het belasten van aankondigingen, zou zooals gebruikelijk beter het maken van reclame tot belastingobject kunnen worden gemaakt. Voor het begrip „het maken van reclame” zou dan in de verordening de omschrijving kunnen worden opgenomen: „met gebruikmaking van de daartoe „geëigende middelen iets of iemand aanprijzen of „aanbevelen dan wel het publiek op iets of iemand „opmerkzaam maken op zoodanige wijze, dat zulks „geschiedt op of zichtbaar is van af den openbaren weg”. Mocht de stadsgemeenteraad er toe besluiten de verordening in dien zin te wijzigen, dan ware een speciale regeling te treffen nopens rijdende reclame, wandelende reclame en reclame door middel van strooibiljetten”.

Artikel 2 ontmoette bij de Regeering het volgende bezwaar :

„Bij dit artikel worden drieërlei categorieën van personen belastingplichtig gesteld, welk systeem noodeloos ingewikkeld is. Verder is de omschrijving van de derde categorie van belastingplichtigen weinig gelukkig geredigeerd, aangezien b.v. ook hij, die de aankondiging leest, belang kan hebben bij de publicatie en dus ook belastingplichtig zou kunnen zijn volgens deze bepaling. De omschrijving is zoo ruim en zoo vaag, dat zij in de praktijk tot allerlei moeilijkheden aanleiding kan geven. Het zou daarom aanbeveling verdienen hier het algemeen gebruikelijke systeem te volgen en in de verordening een bepaling op te nemen, krachtens welke het verboden is zonder vergunning van het College van Burgemeester en Wethouders bepaaldelijk te noemen reclames te maken. Indien men daaraan dan tevens het voorschrift verbindt, dat de vergunning niet wordt verleend, alvorens de daarvoor verschuldigde belasting bij den gemeente-

ontvanger is voldaan, zouden de in de verordening voorkomende bepalingen omtrent het op kohier brengen der aanslagen en het uitreiken van aanslagbiljetten, welke verrichtingen veel administratieven omslag en kosten met zich meebrengen, kunnen worden gemist”.

Voorts was in artikel 18 bepaald, dat de verordening in werking treedt op een nader bij verordening te bepalen dag.

Naar aanleiding hiervan deelde de Regeering den raad mede, dat, hoewel er op zich zelf geen bezwaar tegen bestaat, dat het tijdstip van invoering eener belasting nader bij afzonderlijke raadsverordening wordt vastgesteld, in het oog dient te worden gehouden, dat artikel 78 der Stadsgemeenteordnantie de goedkeuring der Regeering voorschrijft op verordeningen, die de inwerkingtreding van belastingen bepalen.

65. B. G. S. 20 September 1933 No. 2674/A.

Bezwaren der Regeering tegen de verhooging van keurloonen voor het slachten van vee.

Bij de door den Regentschapsraad van Keboemen vastgestelde slachtverordening werden de keurloonen voor het slachten van runderen, geiten en schapen van f 1.30 en f 0.20 verhoogd tot onderscheidenlijk f 2.— en f 0.40.

Naar aanleiding hiervan deelde de Regeering mede, dat een verhooging van de keurloonen voor het slachten van vee in de tegenwoordige tijdsomstandigheden, waarin de vee prijzen zoo belangrijk zijn gedaald, terwijl bovendien zeer weinig geld onder de bevolking circuleert, bedenkelijk is te achten. Hoewel de financiële toestand van het betrokken regentschap vrij slecht is te achten, verdient een verhooging van de heffingen, welke de eerste levensbehoefte van de bevolking raken, naar het oordeel der Regeering nauwgezette overweging, en uit de notulen van de betreffende raadsvergadering kon niet de indruk worden verkregen, dat zulks het geval was geweest. Verhooging van de voor het regentschap geldende keur- en slachtloonen — heffingen welke voor de bevolking van groote beteekenis zijn — kan eerst dan gemotiveerd worden geacht, wanneer zulke absoluut noodzakelijk is om een sluitende begrooting te verkrijgen.

66. B. G. S. 18 September 1933 No. 2657/A.

Een verordening, waarbij verplichtend wordt voorgeschreven perceelen van een nummerplaat te voorzien, welke nummerplaten tegen een bepaald bedrag door het betrokken regentschap worden verstrekt, draagt geen belastingkarakter.

Door het College van Gedeputeerden van de provincie Oost-Java werd de door den regent-

schapsraad van Sampang vastgestelde verordening op naamborden voor woningen, nummers van perceelen en nummers van gebouwen, bij de Regeering ter goedkeuring voorgebracht, op grond van het feit, dat de verplichting tot aanschaffing van de nummerplaatjes tegen een bepaald bedrag bij den rooimeester, die verordening tot een belastingverordening zou stempelen.

Hoewel het karakter der verordening dubieus is, meende de Regeering haar niet een belasting-, doch een retributief karakter te moeten toekennen.

Het feit, dat men tot de betaling *verplicht* is, stempelt een heffing nog niet tot een belasting. Krachtens bijblad No. 7221 jo. 7965 dienen immers onder *retributies* en *recognitieën* te worden verstaan die *verplichte* bijdrage tot de openbare geldmiddelen, waartegenover een bepaalde contraprestatie in den vorm van een dienst staat. Het onderscheid tusschen belastingen en retributies dient derhalve niet alleen te worden gezocht in het al of niet bestaan van een *verplichting* tot betaling, doch mede in de omstandigheid, of tegenover de heffing al of niet een bepaalde tegenprestatie staat in den vorm van een dienst. Die dienst bestaat nu in het onderwerpelijk geval in de levering van de nummerplaat.

Het treffen van een regeling voor het aanbrengen van nummerplaten is wel een zaak, die in de eerste plaats gemotiveerd wordt door het algemeen belang, doch daarnaast strekt de nummerplaat stellig in niet geringe mate ten voordeele van den bewoner van het perceel.

Aanteekening.

De nummerplaat-verordening van de gemeente Padang en den Karangasemraad werden afgekonddigd, zonder dat daarop de goedkeuring der Regeering werd gevraagd. Zie extra-bijvoegsel No. 38 van de Javasche Courant van 11 October 1932 No. 81.

Ten aanzien van de nummerplaatverordening van de stadsgemeente Pasoeroean nam de Regeering blijkens den B.G.S. van 30 December 1932 No. 3496/A echter het standpunt in, dat zij als een belastingverordening was aan te merken.

De Regeering heeft laatstvermelde opvatting thans echter verlaten.

Regeeringsomslagvel van 16 September 1933 No. 25908 jo brief Directeur B. B. van 6 September 1933 No. Dec. 102 P/4/2.

Onderteekening van een verordening door den loco-burgemeester, die de vergadering, waarin de verordening werd vastgesteld, niel voorzat, is geoorloofd.

De vraag is gesteld of het geoorloofd is, dat een verordening wordt onderteekend door den loco-burgemeester die de gemeenteraadsverga-

dering, waarin de verordening werd vastgesteld, niet heeft voorgezeten.

Instemmende met de beschouwingen van den Directeur van Binnenlandsch Bestuur, beantwoordde de Regeering deze vraag in bevestigenden zin op grond van de volgende overwegingen.

Uit het bij artikel 81 S. G. O. voorgeschreven formulier kan niet worden afgeleid, dat de verordening moet worden onderteekend op den dag van vaststelling.

De verordening moet weliswaar de dagteekening dragen van den dag der vaststelling, doch uit evenaangehaald artikel blijkt niet, dat de onderteekening op dienzelfden datum moet geschieden.

Het stellen van een dergelijken eisch zou trouwens in verband met het feit, dat de gemeenteraadsvergaderingen in den regel in de avonduren worden gehouden, zeer onpractisch zijn.

Indien nu een verordening mag worden onderteekend op een anderen dag den waarop zij is vastgesteld, den vloeit hieruit logisch voort, dat de verordening geteekend dient te worden door dengene, die op den dag der onderteekening de functie van burgemeester vervult, ook al is deze de loco-burgemeester, die de vergadering, waarin de vaststelling van de verordening geschiedde, niet heeft voorgezeten.

Dr. H. J. LEVELT.

MALEISCH-GEDEELTE.

Pemilihan anggota-anggota Dewan Provincie baroe memadjoekan djago.

Sebagaimana pembatja telah ma'loem, maka pada boelan October 1933 j.a.d. akan diadakan pemilihan anggota² dari Dewan Provincie baroe, baik bagi Dewan Provincie Pasoendan biarpoe bagi Dewan Provincie Djawa Tengah.

Berhoeboeng dengan boenjinja pasal 4 dari Jawa-Provincie-Kiesordonnantie Goeberneur Provincie Pasoendan telah menentoekan bahwa hari 6 October j.a.d. itoelah hari memadjoekan djago-djago sedang hari pemilihan (oendian) ditetapkan pada tanggal 26 October j.a.d.

Adapoe boeat Provincie Djawa-Tengah hari memadjoekan djago² dan hari pemilihan telah di tetapkan beroeroetan pada tanggal 3 October dan 24 October.

Oleh karena hal pemilihan ini adalah jang penting, maka alangkah baiknja bagai sekalian anggota² regentschaps- dan stadsgemeenteraden teroetama bagai mareka jang baroe² ini terpilih kami memboeat sedikit penerangan dan pemandangan.

Pasal 1 dari Jawa-Provincie-Kiesordonnantie menentoekan, bahwa pemilihan itoe haroeslah dilakoekan oleh anggota² dari raad² stadsgemeente

dan regentschap jang terletaknja didalam wengkon provincie.

Sebagaimana telah diketahoei, raad² ini mempoenjai 3 roepa golongan anggota ialah golongan bangsa Ollanda, bangsa Priboemi dan bangsa Asing. Tiga roepa golongan inilah haroes memilih anggota-anggota dari golongannja masing-masing. Oentoek memilih anggota² bangsa Ollanda dan bangsa Asing maka provincie itoe didjadikan satoe kiesdistrikt, akan tetapi boeat memilih anggota² bangsa Priboemi provincie itoe dibagi² atas beberapa kiesdistrikt, kiesdistrikt mana terdiri dari soeatoe residentie, mitsalnja :

Provincie Djawa Tengah terdiri dari 5 kiesdistrikt ialah kiesdistrikt Semarang, Kedoe, Banjoe-mas, Pekalongan dan Pati-Japara-Rembang.

Berhoeboeng dengan kandidaatstelling (memadjoekan djago²) j.a.d. kami merasa perloe memperingatkan disini hal-hal jang patoet diperhentikan, idaaah :

P e r t a m a : Menoeroet pasal 5 dari Java-Kiesordonnantie soeatoe soerat kandidat tidak boleh memoeat lebih dari 2 kali dari djoemblah anggota² jang akan dipilih. Mitsalnja soeatoe soerat kandidat bagi kiesdistrikt Semarang, jang haroes memilih 3 anggota, ta'boleh memoeat lebih dari 6 nama kandidat. Adapoen apa perloenja seboleholeh soeatoe partij haroes memasoekkan 6 kandidat dan tidak satoe doea atau banjak-banjaknja 3 itoelah akan kami terangkan sedjelas-djelasnja dalam karangan ini.

K e d o e a. Masing² anggota dari soeatoe raad ta'diperkenankan menanda tangani doea daftar (pasal 14 J. P. K. ayat 2). Sebab bilamana kedjadian dan soerat kandidat tadi hanya ditanda tangani oleh 3 anggota raad, maka doea-doea soerat kandidat terseboet dihanggap tidak sah oleh stemkantor dan menoeroet pasal 14 J. P. K. ayat 3 djago-djago jang diadjoekan ta'akan dimoeatkan dalam daftar kandidat, (candidatenlijst).

K e t i g a : Hendaklah diperhatikan benar² oendang² terseboet dalam pasal 5 J. P. K. ayat 2, jang menentoekan bahwa soerat kandidat itoe selainnja memoeatkan nama, djoegalah haroes memoeatkan gelar atau (dan) lain-lainnja jang perloe diseboet oentoek menjatakan orangnja. Inilah soeatoe oendang² jang maha penting bagai golongan bangsa Priboemi, oleh karena adalah banjak sekali orang² bangsa Priboemi jang namanja, gelarnja sama. Soepaja di kemoedian hari satelah pemilihan soedah selesai tidak timboel perselisihan tentang soal siapakah jang terpilih maka baiklah „lain²nja hal jang perloe diseboet oentoek menjakan orangnja" diseboetkan djoega dengan seterang-terangnja.

Perloe djoega kepada partij jang akan memadjoekan djago² dengan setjara bekerdja bersamasama dengan partij lain jang soeka memberi bantoean dalam verkiezingsstrijd (perlombaän pemili-

han) kami memberi nasehat seperti dibawah ini.

Djika partij kesatoe hendak memadjoekan djago jang djoega akan dikandidatkan oleh partij kedoea, baiklah doea² partij bermoeswaratan dahoeleoe tentang „nama, gelar dan lain²nja hal jang perloe di seboet oentoek menjatakan orangnja" agar soepaja di kemoedian hari ta'akan mendapatkan kesoesahan. Sebab — demikanlah soedah penoelis alamkan — bilamana mitsalnja seorang A mempoenjai doea pangkat, dan oleh partij jang kesatoe diadjoekan pangkat kesatoenja dan oleh partij lainnja diadjoekan pangkat jang kedoeanja, maka bisalah kedjadian stemkantor memoeatkan djago A itoe doea kali pada kandidatlijst, oleh karena A jang kesatoe dihanggap boekan A jang kedoea. Hal jang sedemikian itoe bisa djoega kedjadian, bahwa pada satoe candidaatlijst dimoeatkanlah doea nama kandidat, sedang sebetoelnja jang ditoedjoekan hanya seorang kandidat sadja, disebabkan oempamanja pada doea soerat kandidat dari doea partij namanja seorang kandidat itoe ditoelisnja (spelling) tidak sama. Oempama pada satoe opgave ditoelisnja „R. Mohamad Joesoef" pada lainnja opgave „M. Mochamad Joesoef". Tjonto-tjonto jang kami adjoekan ini kami rasa soedah tjoeboek terang oentoek mendjadi penerangan tentang soelitnja memadjoekan djago, sehingga ta'perloe diambilkan tjonto lain poela.

K e a m p a t nama² kandidat pada soerat memadjoekan kandidat hendaklah ditoelisnja dengan soenggoeh² rapi dan teliti, sebab kekliroean sedikit bisa menimboelkan kesoeakaran besar di hari kemoedian (liat tjonto kedoea diatas).

Sekianlah nasehat² jang kami rasa adalah terpenting diberikan pada sekalian anggota locale raden jang ada keniatan hendak memadjoekan djago². Bagi penoetoeper hanya perloe kami terangkan disini bahwa semoea nama djago dari soerat kandidat jang sah oleh stemkantor akan dimoeatkan pada daftar kandidat (candidatenlijst), mendjadi stemkantor tidak priksa apakah soeatoe kandidat menjoekepi semoea sjarat² jang ditentoekan pada pasal 7 dari Provincie-ordonnantie apa tidak. Hal jang sedemikian ini boekan termasoek koeadjiban stemkantor akan tetapi termasoek koeadjiban Raad Provincie jang nanti akan priksa apakah seorang djago jang terpilih bisa ditrima mendjadi anggota.

Meskipun misih banjak hal-hal jang selajaknja haroes diketahoei oleh masing-masing pemilih (anggota locale raad) tetapi oentoek keperloean candidaatstelling (memadjoekan djago) meloeloe kami rasa soedah tjoeboek oraian kami tentang hal ini. Dalam karangan jang akan datang akan kami terangkan hal² jang penting tentang pemilihannja djago² disertai dengan nasehat² jang patoet diberikan pada mareka, jang beloem faham benar atas technieknja pemilihan boeat raad provincie.

SLAMET.

ADMINISTRATIEVE JURISPRUDENTIE.

50. B. G. S. 8 Juni 1933 No. 1703/A.

Pekerdjaän tambahan pada Regentschap dalam hal pestbestrijding (Salinan).

Dalam Staatsblad 1916 No. 656, berhoeboengan Staatsblad 1920 No. 25 telah ditetapkan, bahwa pada Gemeenteraad² dan locale raden lainnja, dikalau minta, oleh Gouverneur-Generaal boleh diserahi mendjalankan peratoeran² yang ditetapkan dengan Ordonnantie dalam Staatsblad 1914 No. 486, ialah tentang hal bikin baik, dan membongkar roemah² yang terpendang berbahaja dari pest dan tentang menetapkan angger² (peratoeran) hal mendirikan roemah baroe, menambah atau mengganti roemah yang soedah lama dan tentang menempati dan pemakainja roemah² dan pekarangan², semoewa itoe yang berhoeboengan dengan bahaja pest. Adapon kekoewasaän yang menoeroet Stbl. 1916 No. 656 terseboet diatas, boleh diberikan pada Gemeente — dan Locale raden itoe, tiada sadja kekoewasaän hal menetapkan peratoeran² yang berhoeboengan dengan pestbestrijding (penolakan pest), tetapi mengenai djoega hal bagaimana djalannja memperbaiki roemah² sendiri, menoeroet sebagaimana yang ditentoean dalam Staatsblad 1914 No. 486.

Maka dari itoe atas pertanjaän College van Gedeputeerden dari Provincie Djawa-Timoer tentang hal itoe, Regeering memberi tahoe, bahwa lantaran soedah ternjata Regentschap dalam hal mendjalankan itoe biasanja koerang menjenengkan, lagi poela oentoek mendjaga ongkos yang diberikan oleh Regeering yang soedah dibatasi banjaknja djangan sampai terbagai bertjètjèran sana sini, maka boewat sekarang ditimbang tida ada baiknja apabila Regentschap diberi koewasa djoega boewat mendjalankan sendiri itoe pekerdjaän hal woningverbetering (memperbaiki roemah²) boewat seanteronja, menoeroet alasan yang soedah ditan-toekan didalam Staatsblad 1914 No. 486.

Tetapi Regeering berpendapatan, bahwa Regentschap soedah berboewat soewatoe pekerdjaän yang berfaidah djoega, jaitoe bahwa Regentschap bisa mengadakan peratoeran² oentoek djaga² di tempat², dimana beloem ada bertjaboel penjakit pest, tetapi ada chawatiran akan terdjangkit penjakit itoe, dan djoega didaerahnja yang soedah dihinggapai penjakit pest, dimana woningverbetering beloem dikerdjakan sama sekali.

Bahwa Regentschap toeroet membantoe bekerdja oentoek pestbestrijding itoe sebetoelnja ada baiknja djoega, karena toeroet membantoe mengilangkan satoe ka-tjelaän yang soedah lama dirasa oleh Dienst der Pestbestrijding, sebab Regentschap soedah bisa bersedija-sedija lebih doeloe yang terpendang perloe pada sesoewatoe tempat yang haroes

diadakan woningverbetering berhoeboeng dengan kelambatannja Dienst dari Pestbestrijding mendjalankan itoe pekerdjaän, disebabkan dari koerang tjoekoepnja personeel atau perkakas² yang perloe,

Sekarang ditanja, apakah sajogia atau perloe mengharap agar soepaja Stbl. 1920 No. 25 ditambah atau diroboh; atas pertanjaän itoe Gouverneur-Generaal mendjawab: tidak perloe diroboh atau di tambah, karena Regentschap itoe menoeroet kekoewasaännja oemoem dalam wet, maskipoen tida oesah dapat perintah menoeroet satoe ordonnantie, soedah dikoewasakan bikin atoeran² yang menoeroet wet tentang hal orang mendirikan roemah², asal sadja tiada melangkah didalam peratoeran yang soedah ditetepkan oleh yang wadjib (wetgever) yang lebih tinggi.

Demikianlah Regentschap tiada boleh memberi perintah membongkar atau poen memperbaiki roemah yang soedah ada yang terpendang pestgevaarljk (gampang terdjangkit pest), sebab hal ini dengan Staatsblad 1914 No. 486 melainkan teratoer oleh Pemerintah agoeng, sedang kekoewasaän menoeroet itoe Staatsblad, semendjak berlakoenja ordonnantie dalam Staatsblad 1931 No. 373, yang di berikan pada Kepala negeri (hoofd van plaatselijk bestuur) jaitoe Ass. Resident, sekarang beloemlah diserahkan (dioverkan) pada Regentschap.

Lain dari itoe tentang hal membikin roemah baroe didalam itoe ordonnantie tiada lain tjoema ditetepkan, bahwa Bestuur (kepala negeri) dengan moefakatnja dokter boleh menetapkan apa yang mesti didjalankan atau dibikin oentoek menjegah bahaja pest dalam perkara mendirikan roemah baroe tadi, jaitoe dimana tempat dimana itoe ordonnantie boleh didjalankan, dengan tiada meloepakan peratoeran² yang soedah berlakoe pada tempat itoe tentang hal membikin roemah, hal kebersihan dll. Oleh sebab ini ada ternjatalah, bahwa pemerintah yang diwadjabkan mendjalankan (uitvoerend gezag), seperti kepala negeri itoe, di tempat yang ada bertjaboel pest, mempoenjai koewasa bikin peratoeran² berdjedjeran, ataupoen menambahi peratoeran² yang telah ditetapkan dalam wet. Tetapi bagai wetgever yang rendahan (djadi seperti Regentschap itoe) tiadalah mempoenjai koewasa sebagai itoe: tidak di tempat, dimana Staatsblad 1914 No. 586 boleh dilakoekan dan djoega tidak di seloewarnja itoe tempat.

Hatta maka begitoe djoega soedah diadakan satoe doewa peratoeran yang berhoeboengan dengan bahaja pest dalam verordening oentoek satoe-satoenja tempat tentang hal pembikinan roemah² yang ada ampir sama dengan yang ditetapkan oleh Pemerintah tinggi (lihatlah Bijblad No. 12256).

Dikalau ada Regentschap di satoe tempat yang ditimbang ada keperloewan maoe mengadakan atoeran² boewat djaga-djaga seperti diterangkan di atas dan didjalankan dengan soenggoeh begi-

mana semestinja, inilah soedah nama soewatoe pertoeoengan besar bagai Dienst dari Pestbestrijding, sebab pertama oleh itoe atoeran mendjalarnja penjakit boleh dikata soedah tertjegah dan kedoewa apabila di kemoedian hari Pemerintah mendjalankan woningverbetering pada tempat itoe, soedah dibikin gampang djalannja dan bisa dibatasi dimana seperloenja sadja.

Sjahadan, maka berhoeboeng dengan jang dioerai-kan di atas itoe, soedahlah terang, bahwa sekarang soedah boleh ditimbang, tiada sajogia kalau kekoewasaännja Regentschap jang sekarang soedah ada didalam mengadakan atoeran² menoeroet wet dihoeboengkan dengan hal mengadakan oendang² oleh Pemerintah agoeng (Landswetgeving) oentoek roemah² jang terpendang gampang terdjangkit pest (pestgevaarlijk), karena pemakainja itoe staatsblad 1914 No. 486 dibatasi jaitoe hanja boewat tempat² jang dioendjoek oleh Gouverneur Generaal (fatsal 12), artinja melainkan tempat jang kena pest, sedang sebagaimana soedah ternjata diatas, djoega pada tempat lain mengadakan atoeran² oentoek mendirikan roemah² baroe dan atoerannja menempati itoe roemah, itoe adalah soewatoe hal jang penting.

52. B. G. S. 26 Junl 1933 No. 1867.

Padjeg tontonan, kesenangan atau keramaian (Vermakelijkheidsbelasting). Katerangan dari pengertian kesenangan atau keramaian oemoem.

Oleh Regentschapsraad Poerwokerto didalam oendang-oendangnja hal vermakelijkheidsbelasting diseboet satoe katantoean jang boenjinja begini: „Djoega dipandang (dianggap) sebagai openbaar keramaian² dari vereeniging² jang diadakan oentoek lid-lidnja, dimana orang² jang boekan lid, boekan orang² jang boleh diadjak masoek, masoeknja haroes pakai bajaran, dan lagi . . . s. l.”

Regeering ada keberatan atas perkataan „boekan orang² jang boleh diadjak masoek” (geen geintroduceerden zijnde), sebab ketantoean jang demikian itoe berarti kelemahan boekan, atau mengilangkan kekoewatan, sedang lain dari pada itoe bisa menimboelkan kedjadian² jang senonohnja, jaitoe satoe vereeniging laloe bisa indar dari kewadjabannja membajar belasting lantaran keramaian atau kesenangan jang diadakan olehnja hanja oentoek lid-lidnja dan orang² jang boleh diadjak masoek oleh lid, sedang boewat *satoe-satoenja pengadjakan* masoek orang jang boekan lid haroes dipoengoet belasting. Djikalau dengan atoeran atau alasan jang demikian itoe lantas ditetepkan, bahwa *satoe-satoenja* orang bisa meminta pada pengoesnja perkoempoelan boewat masoek pada itoe keramaian, sebagi adat biasanja sering kedjadian, apakah kedjadiannja? Soedah tentoe tiap² vereeniging bisa mengadakan keramaian, jang

boleh dikoendjoengi oleh orang² jang boekan lid dengan poengoet bajaran, dengan tidak menetepi ketentoean² dari verordening.

53. B. G. S. 11 Juli 1933 No. 2026a/A.

Padjeg petasan (mertjon). Tiada sepantasnja boleh dipoedji apabila didalam peratoeran padjeg petasan ditetapkan bahwa orang mendjoewal petasan diwadjabkan dapat idin.

Didalam peratoeran hal belasting petasan dari Regentschap Grisee doeloe ada diseboet satoe ketantoean, bahwa masing² orang dengan antjaman hoekoeman, dilarang mendjoewal atau menjimpan jang tidak goena dirinja sendiri, djikalau lebih doeloe tiada dapat idin dari Regent.

Regeering ada keberatan atas itoe peratoeran dengan alasan jang berikoet:

Bagai Regeering tiada terang, idin jang mana itoe jang dimaoekan oleh Regentschapsraad. — Menoeroet fatsal 7 dari Vuurwerkordonnantie (oendang² hal petasan) — 1932, idin itoe perloe oentoek berdagang petasan dan idin itoe menoeroet fatsal 4 lid 2, berhoeboengan dengan fatsal 14 dari oendang² Pemerintah tanggal 7 Januari 1933 (Staatsblad no. 10) didalam dairah Regentschap jang memberi Regent (Bopati).

Mengadakan satoe ketantoean didalam verordening, bahwa orang dilarang mendjoewal petasan kalau tidak dapat idin lebih doeloe, sebagai jang ditetapkan pada fasal 7 dari Vuurwerkordonnantie, itoe tida poenja arti apa², karena hal itoe soedah ditetapkan dalam fatsal 13 lid 2 dari itoe ordonnan- tie dengan antjaman hoekoeman.

Oleh sebab oekoerannja hoekoeman dari itoe ordonnan- tie ada lebih tinggi dari hoekoeman jang terseboet dalam verordeningnja Reg. raad Grisee tadi, maka fatsal 6 dari verordening itoe sadja soedah tiada boleh.

Tetapi boleh djoega, bahwa Reg. raad Grisee, bergandengan dengan idin jang terseboet pada fatsal 7 dari Vuurwerkordonnantie, maoe mengadakan (mewadjabkan) satoe idin sendiri, dan jang demikian itoe hanjalah mengingati belasting jang haroes dipoengoet olehnja. Menoeroet pendapatannja Regeering, menentoekan orang minta idin jang demikian itoe, maskipoen ia tidak dilarang (boleh sadja), tetapi tiada sepatoenja dipoedji, karena atoeran memberi idin doewa roepa (dubbel) itoe dalam praktik bikin salah mengertinja publik.

Berhoeboeng dengan itoe maka Regeering mempertimbangkan, baiklah bikin ketantoean, bahwa masing² orang dilarang mendjoewal atau menjimpan (mempoenjai persediaan) jang boekan goena diri sendiri, djikalau tidak memberi tahoe.

OFFICIEELE MEDEDEELINGEN.

Artikelen voor het orgaan. Het Bestuur heeft het honorarium der artikelen in het orgaan vastgesteld op f 10.— voor de eerste bladzijde druks, f 8.— voor de volgende bladzijde druks, f 6.— voor de daarop volgende bladzijde druks en voor elke bladzijde druks meer f 5.—. Gedeelten eener bladzijde zullen naar evenredigheid worden gehonoreerd.

Voor correspondenties, waarbij van raadspublieaties gebruik gemaakt wordt, stelt het Bestuur het honorarium vast.

Copy voor elk nummer van dit tijdschrift, dat op den 1sten der maand verschijnt, wordt inge-

wacht uiterlijk op den 20en der voorafgaande maand, copy voor het nummer van den 16en uiterlijk op den 5en der maand.

Het Bestuur der Vereeniging voor Locale Belangen is samengesteld als volgt: G. de Raad, Voorzitter, H. J. Drost, Secretaris, F. W. M. Kerchman, Penningmeester allen te Semarang; Ir. Th. Karsten, R. A. A. Wiranata Koesoema en Ir. J. E. A. von Wolzogen Kühr te Bandoeng, Mr. P. A. Blaauw en Ir. E. A. Voorneman te Batavia, Mr. J. M. Wesselink te Medan, Dr. Ir. Han Tiauw Tjong en Rd. Slamet te Semarang, Mr. W. H. van Helsdingen en Mr. R. Ng. Soebroto te Soerabaia.